

zaaknummer 2012 T 944(2)

17 december 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens haar leven lid van de Congregatie van de Kleine Zusters van de H. Joseph.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 28 mei 2014. Op 16 juli 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van zuster [naam], Provinciaal Overste Kleine Zusters van de H. Joseph. Op 4 december 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Klager is verschenen met zijn echtgenote en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. T.W.H.M. Weller. Namens de Congregatie zijn verschenen zuster [naam], Provinciaal Overste van de Congregatie van de Kleine Zusters van de H. Joseph en mevrouw [naam], lid van het bestuur van de Congregatie.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager komt uit een gezin van vier kinderen. Tijdens de Tweede Wereldoorlog koos de vader van klager de kant van de NSB. Dit heeft er na de oorlog toe geleid dat het hele gezin werd geïnterneerd in het kamp in Amersfoort. De vader van klager is in dit kamp overleden. Op vijfjarige leeftijd werd klager, samen met zijn drie zussen, door de Raad van de Kinderbescherming bij moeder weggehaald. Zo kwam klager terecht in het internaat [naam] in [plaats]. Een jaar later ging klager naar [instelling] in [plaats] om daar het lager onderwijs te volgen. Van [datum] tot [datum] verbleef klager in [instelling]. Aangeklaagde was zuster en tevens groepleidster van [naam] Stichting.

Op vrijdag moesten alle kinderen onder de douche. Iedereen had een eigen douchehokje met een gordijn ervoor. De kinderen moesten zichzelf wassen. Soms kwam een zuster controleren of dit goed gebeurde. Als aangeklaagde dit deed ging dat gepaard met hardhandige wrijvingen van haar blote handen aan het geslacht van klager. Ook kneep ze in zijn geslachtsdeel en in zijn billen. Vaak riep ze hierbij: 'Viespeuk, je moet dat goed schoonmaken'. Aangeklaagde heeft klager zeker drie keer per maand, gedurende zes jaren op deze wijze behandeld.

Als klager iets verkeerd had gedaan, gebeurde het dat hij klappen kreeg van aangeklaagde en moest hij meekomen naar haar kamer. Op de kamer van aangeklaagde werd de broek van klager naar beneden gedaan. Klager moest op zijn knieën gaan zitten en werd met zijn hoofd onder de toog van aangeklaagde geduwd, waardoor hij met zijn hoofd tegen haar kruis aan kwam. Ondertussen werd klager met een lat op zijn blote billen geslagen. Na verloop van tijd werd onder de jongens bekend dat naarmate je meer met je hoofd draaide en duwde tegen de vagina van aangeklaagde, zij minder hard sloeg en erg begon te zuchten. Later heeft klager begrepen dat dit met seksuele bevrediging te maken had. Klager werd zeker twee keer per week op deze manier gestraft door aangeklaagde. Dit gebeurde zowel op de kamer van aangeklaagde als in het openbaar.

2.2. Onder andere als gevolg van het misbruik door aangeklaagde kreeg klager concentratieproblemen en had het vaak moeilijk met zichzelf. Klager kon geen autoriteit verdragen, kroop vaak weg, had angst en vluchtte. Hierdoor werd klager telkens ontslagen, wanneer hij baantjes had. In zijn puberteit voelde klager zich erg geremd. Dit werkt nu nog door. Zijn seksuele leven is verstoord geraakt, omdat altijd gezegd werd dat dit vies was.

Omstreeks 1985 heeft klager zijn vrouw verteld van het misbruik door aangeklaagde.

2.3. Klager verzoekt de Klachtencommissie zijn klacht gegrond te verklaren. Hij wenst erkenning te krijgen voor hetgeen hem door aangeklaagde aan is gedaan. Voorts wenst klager dat de door hem geleden schade financieel vergoed wordt.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Overste heeft in haar schriftelijke reactie gesteld, dat aangeklaagde niet voorkomt in de informatie van de Commissie Deetman en dat daarnaast niet eerder klachten over aangeklaagde zijn ingediend.

Tot [datum werkt aangeklaagde in [instelling] te [plaats]. Zij droeg daar de zorg voor circa 10 kinderen. De wasbeurten deden de zusters met hun eigen groep. Het kan daarom niet zo zijn dat klager gedurende zes jaren tijdens het douchen met aangeklaagde te maken heeft gehad. Daarbij gebeurde het wassen massaal en routineus. Alles wat buiten de gewone orde zou gebeuren, zou direct opgevallen zijn.

Dat aangeklaagde hardhandig kon zijn kan niet ontkend worden, maar dat dit tevens gericht was op seksuele bevrediging acht de Overste niet aannemelijk.

De Overste heeft zich op het standpunt gesteld, dat buiten kijf staat dat klager het zwaar heeft gehad in [instelling] en door aangeklaagde hardhandig behandeld is. Zij vindt het verdrietig dat de zusters klager geen veilige haven hebben kunnen bieden. Voor zover de klacht zich richt op seksueel misbruik begaan door aangeklaagde, verzet de Overste zich daar tegen.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Gelet op de beschrijving die klager heeft gegeven van de aanrakingen van zijn geslachtsdelen tijdens het douchen en de wijze van straffen waarbij zijn hoofd tegen de vagina van aangeklaagde aankwam, kunnen deze door klager gestelde handelingen gekwalificeerd worden als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Echter, in de onderhavige zaak zijn geen feiten of omstandigheden aan het licht gekomen die de verklaring van klager dat hij door aangeklaagde seksueel is misbruikt voldoende kunnen ondersteunen, hetgeen voor een gegrond verklaring van de klacht essentieel is.

Een steunbewijs dient in de eerste plaats specifiek van aard en controleerbaar te zijn. Dat wil zeggen dat het betrekking moet hebben op het door de aangeklaagde individueel gepleegde seksueel misbruik van de klager persoonlijk. Het sterkste bewijs is dat van iemand die persoonlijk aanwezig was bij het misbruik of aan wie klager het direct heeft verteld. Een dergelijke situatie doet zich zelden voor. Het seksueel misbruik kan echter ook aannemelijk gemaakt worden - en dat komt vaker voor - in de vorm van een verklaring over soortgelijk misbruik van een ander slachtoffer van dezelfde aangeklaagde of door een verklaring van een derde persoon, bijvoorbeeld een familielid, vriend of hulpverlener aan wie het slachtoffer in een vroeg stadium heeft verteld over het misbruik. In dat soort steunbewijs dient de aannemelijkheid van de klacht van klager ook te kunnen worden gevonden.

In onderhavige zaak is als steunbewijs de schriftelijke verklaring van de echtgenote van klager overlegd, alsmede een tweetal stukken van de hand van de dochter van klager. Uit deze verklaringen volgt dat de echtgenote en de dochter van klager op de hoogte zijn van de persoonlijke problemen van klager, welke problemen gerelateerd worden aan seksueel misbruik in de jeugd van klager. Deze verklaringen zijn echter onvoldoende om als steunbewijs te dienen, nu deze verklaringen onvoldoende specifiek zijn, hetgeen vereist is om als ondersteuning van de klacht van klager te kunnen dienen.

Voor het overige zijn er in het dossier geen andere stukken aanwezig die als steunbewijs kunnen dienen.

4.4. Gelet op bovenstaande overwegingen heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen dat voor de feiten die klager heeft gesteld onvoldoende bewijs is gevonden, zodat de klacht niet gegrond kan worden verklaard. Hiermee wil overigens bepaald niet gezegd zijn, dat de door klager gestelde feiten niet waar zijn.

Indien in de toekomst alsnog gegevens bekend worden die de klacht ten aanzien van aangeklaagde ondersteunen, dan bestaat voor klager de mogelijkheid om ten aanzien van deze aangeklaagde herziening van de uitspraak te verzoeken.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Kleine Zusters van de H. Joseph de klacht niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 17 december 2014 door mr. mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter, en drs. J.L.H.H. Kunnen en drs. A.A.M. Oostveen, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.